

ESSZÉPÁLYÁZAT- 2016/2017
TANULMÁNYI VERSENY

Pályázó neve: *Szabó Daniella*

[Szent-Györgyi Albert Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola, Balassagyarmat]

Dolgozata címe: *Erőszak – kicsiben és nagyban*

Felkészítő tanár: *Jancsó Péterné*

Értékelő oktató: *Dr. Makai Péter, adjunktus*

[ME Filozófiai Intézet]

Értékelési szempontok:

- A. Felépítés és kivitelezés [max. 5 pontból 4 pont]
- B. Érvelés, következetesség, tárgyi megalapozottság [max. 5 pontból 4 pont]
- C. Formai, stiláris és nyelvi jelleg [max. 5 pontból 4 pont]
- D. Önállóság és eredetiség [max. 5 pontból 5 pont]

Javasolt pontszám*: 20 pontból Σ 17 pont.

Írásbeli értékelés

A szerző egy rendkívül érdekes alapfeltevést következetesen érvényesítve taglalja az *erőszak* problémáját. Az erőszakos tettek *spektrumának* egyik szélső pólusán kétségkívül olyan, a fizikai-pszichikai integritást *szándékosan sértő, kegyetlen és kíméletlen cselekedetek* állnak, amelyeket közvetlenül és könnyen felismerhető módon az áldozat *akarata ellenére és személye ellenében* hajtanak végre; amelynek eredményeképp hasonlóképp világosan azonosítható *szomatikus-pszichikai fájdalom lép fel* az erőszakot elszenvedő személy oldalán. Nevezzük ezt *leplezetlen erőszaknak!*

A határok azonban – legalábbis ez következtethető ki a szerzőnek a hétköznapi, kevésbé látványos és nehezebben felismerhető *hatás- és befolyásgyakorlás* példaszerű eseteit leíró elemzéséből – olykor *elmosódott* jellegűek; korántsem egyértelmű, hogy a *kevésbé tudatosan alkalmazott* vagy *kevésbé tudatosan ható* érzelmi, tekintély- vagy érdekalapú befolyásolási, hatásgyakorlási vagy konfliktuskezelési módszerek mikor és mennyiben merítik ki az „erőszak” fogalmát. Mi is történik

* Kitöltése nem kötelező, a számszerűsített érték pusztán a munka előzetes-tájékoztató kiértékeléseként funkcionál.

például akkor, amikor koruk vagy mentális állapotuk miatt korlátozottan cselekvőképes egyének gyakorolják vagy szenvedik el az erőszak tényét, vagy éppen kiskorú személyeket teszünk ki erőteljes, nem-rationális jellegű hatásoknak? (Korántsem biztos tehát, hogy az életkor növekedésével az erőszaknak való kitettség is fokozott mértékben növekszik – vö. p. 4.) A szerző rendkívül éleslátóan hoz elő olyan példákat – elsősorban a családi/iskolai élet és a média világából –, ahol az erőszak határát súroló *befolyásolási és manipulációs technikák* alkalmazásának lehetünk a szemtanúi, illetve sorra vesz elő olyan helyzeteket, amikor a *megfelelési és beilleszkedési igények* kijátszása során történnek elsősre talán ártatlannak vagy ártalmatlannak számító visszaélések, amelyek adott esetben idővel tiszta és egyértelmű erőszakformákat is generálhatnak.

E megközelítésmód erenye azonban egyben hátrányt is jelent. Bizonytalanná válik ugyanis az „erőszak” fogalma, ha nem tudunk világos választóvonalat húzni erőszakos cselekvés és hatásgyakorlás közé. Nem minden ember általi hatásgyakorlás *negatív* vagy *erőszak-jellegű*, akkor sem, ha történetesen testi-lelki kint eredményez vagy épp a hatást elszenvedő alany akarata ellenében történik. A problematika kidolgozatlan tehát, de igencsak invenciózus, és kétségkívül igaz van a szerzőnek abban is, hogy az erőszak diffúz formái olykor mind az elkövető, mind a bántalmazást elszenvedő alany előtt hosszú időn keresztül rejtettek maradhatnak. Megkerülhetetlen azonban a leplezett erőszak és a hatásgyakorlás egyéb (vagy egyértelműen pozitív) módjai között fennálló különbségek egyértelmű tisztázása és differenciált tárgyalása! Továbbá mit kezdünk „dolgok” időbeli átértékelődésének vagy megváltozásának a tapasztalatával – amikor a szerelmi vonzalom „tárgyából” galád csábító, az utálatos szülőből bölcs nevelő, a kedves barátból pedig számító gazember válik.

Egyedül az e kérdésekre adott válaszok függvényében tudjuk csak meghatározni, pontosan mit is kell jelentsen az erőszakmentes, de – tegyük hozzá – nem bármiféle hatás/befolyás érvényesülésétől mentes környezet az ember számára. Meg kell tanulnunk látni a valóságban érvényesülő erők működését, mielőtt tévesen azt gondolnánk, hogy a falon át is vezet út az ember számára!

Összegzés: kiváló problémafelvetésű, részleteiben kevésbé kidolgozott munka! Bízatom a szerzőt a bölcséleti kérdésekkel történő behatóbb foglalkozásra!

Kelt: *Miskolc*, 2017. március 13.

Makai Péter PhD s. k.
adjunktus
